

1994

A

7387

3: 2x 06

Freiherr v. Ende-Mitjesnitz.

Q. D. B. V.
COLLEGII PUBLICI
DISPUTATIO XIV.

De
DELICTIS PRI-
VATIS,

Ad
Tit. I. & seqq. Lib. IV. Inst.

Qvam
IN ALMA FRIDERICIANA,
SUB PRÆSIDIO
DN. JOAN. SAMUELIS STRYKII,
J. U. Licentiati & Prof. Publ. Extraord.

In Auditorio Majori
die XV. Julii A. R. S. MDCXCIII,
publicæ ventilationi
submittet

CASP. CORSWANT,
Greipsw. Pomer.

HALÆ,
TYPIS CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIMINIS ELECT. BRAND.
TYPOGR.

I. N. J.

Th. I.

Sullibi, certe hic vapulat Tri-
bonianus à Dd. *Hotomanno* videlicet, *Antonio*, a-
liisque, existimantibus, uno libro potuisse ab-
solvī tractatum de obligationibus, qui in du-
os libros discerptus. Illis tamen satisfactum
a *Wesenbec. §. 4. proém. Inst. & Giphān. in tit.*
de Verb. oblig. ad rubric. n. 2. & 3. Nos quoque in methodo ab Im-
peratore approbata *per §. 10. const. Tanta de Confirm. ff. subsistimus,*
& aliam obligationem ex facto licito, aliam ex facto illicito, quæ
uno verbo delictum dicitur, resultare putamus, ut adeo non ab-
surdum videatur, has obligationes separatim, & eodem quidem
libro, qui de publicis delictis & criminibus ageret, tractare.

Th. II.

Obligationem igitur non ex contractu saltem, sed etiam ex
delicto venire, ex modo dictis patet: Cum autem obligatio absque
consensu oriri nequeat, acerrima Dd. disputatio est, utrum in de-
lictis consensus delinquentis concurrat? Negat id maxima pars,
inter quos *B. Zieglerus ad Grot. L. 2. c. 20. §. 2. & Lauterbach. in Diss.*
de Voluntat. th. 5. Nos, pace illorum, contrarium defendimus:
Novit enim delinquens, se isto delicto pœnam quendam mere-
ri, quāquam etiam interdum ignoraret, qualis pœna futura esset.
Et licet hic *Pufendorfius §. N. & G. l. 8. c. 3. §. 5.* regerat, semper
quem delinquere cum spe quadam, sese latendo, aut alia ratio-
ne, pœnam declinaturum: Nihilominus tamen conditionate
in pœnam consentit, si nimirum illa spes eum sefellerit. Vi-
deatur omnino *Dn. Hoppius in Comment. ad Inst. tit. de Obl. quæ ex*
delict. princ. p. 600.

A 2

Th. III.

Th. III.

Utrum furtum juri N. contrarium sit, nec ne, disqvfrunt Dd. Affirmativa verior nobis videtur, cum Imperatore in §. 1. *J. de Oblig. quæ ex delict.* Quamvis enim, quod illa res mea sit, ex jure N. non dependeat, postquam tamen mea facta, Juri N. contrarium est, ut mihi invito auferatur. Eleganter in hanc rem Cicero *L. 3. de Offic. Illud natura non patitur, ut aliorum spolis, nostras facultates, copias, opes, augeamus: confer. Grot. de J. B. & P. L. 1. C. I. §. 10. n. 4.*

Th. IV.

Sed annon necessitatis tempore licitum sit furtum, non una omnium est sententia. Negativam defendit Ant. Matthæi *de Criminib. ad L. 47. ff. tit. 1. C. I. n. 7.* consentiunt cum eodem Tabor *Racem. Crim. 3. §. 36.* B. Zieglerus *ad Jus Can. l. 4. tit. 6. §. 2.* Bæcler. *ad Grot. l. 2. c. 2. p. 66.* Nobis tamen contraria sententia & verior, & æqvior videtur, si supponamus, nullum aliud vitæ subsidium superesse: me Domini auxilium precibus debitis implorasse: illum etiam re sine incommodo evidenti carere posse, ac tandem judicis copiam non esse. Alter ergo, cum de J. N. ad necessitatem meam sublevandam teneatur, quis neget, me posse quod mihi debetur, absente Judice, propria auctoritate occupare? Dn. a Pufend. *d. J. N. & G. l. 2. c. 6. §. 5. & 6.* Grot. *de J. B. & P. l. 2. c. 2. §. 6.* Si tamen iste ad meliorem fortunam redierit, ad restitutionem rerum furto ablatarum tenetur. vid. B. Brunnem. *de J. Ecclesiast. l. 3. c. 16. n. 38.* Steph. Fagundez *ad Decal. præc. 7. c. 26. n. 5. seqq.* Bellarmin. *T. III. l. 3. de bon. Operib. n. 5.*

Th. V.

Ista controversia celebris est & elegans, utrum quid clam auferre liceat, ut Elemosynæ sufficiant pauperibus? Impias tales Elemosynas vocat Wilh. Anton. de Freund. *de Rescript. Moral. Concl. 48. n. 60.* Quod si tamen casum cum Moralitis supponamus, in Uxore, quæ marito avaro nupta, nec ut ipse in pauperes quidquam impendat impetrare poterat, nec ipsa quod expenderet habebat,

bebat, tum nihil iniusti subesse credimus. Nam & maritus illi ad alimenta, pro conditione sc. ipsius mariti, obligatur: ad alimenta vero sine dubio Eleemosynæ pertinent; utpote sine quibus nec honeste, nec Christiane vivere potest uxor. Cessat ergo furtum ubi animus lucrificandi cessat. vid. B. Dn. Brunnemannus d. J. Eccles. l. 2. c. 16. §. 39. Lessius de J. & J. l. 2. c. 26. dub. 5. n. 37. Diana Resol. Moral. Tr. 7. Res. 34. & seqq.

Th. VI.

Solam visionem sine acclamatione ad furtum manifestum non sufficere certum est per L. 7. §. 1. ff. de furt. Et est §. 3. J. de obl. quæ ex del. omnino explicandus ex dict. L. 7. §. 2. de eo sc. casu, ubi adprehendendum furem accursus est, & is abjecto furto in fugam se contulit.

Th. VII.

Furtum etiam rei minimæ fieri, constat ex §. 16. J. de R. D. eum hic non rei, sed atrocitatis facti ratio habeatur. Neque in contrarium argumentari licet ex L. 9. 10. & 11. ff. de dol. mal. Alia enim ratio est actionis doli, alia furti: Hæc quippe ordinaria est, illa subsidiaria & extraordinaria. Accedit, quod dolus facilius præcaveri possit, quam furtum, ubi ab ignoto clam invito & ignorantibus res subtrahitur, quod utique gravius puniendum. Denique actio doli tendit ad rescissionem negotii ipso jure validi; quam jura nostra ob rem minimam non concedunt.

Th. VIII.

Odio furum plures actiones introductæ sunt, scil. (1) Rei vindicatio, (2) actio ad exhibendum (3) condictio furtiva & (4) actio furti. Hæ vero actiones cum elective competant, omnino consultius est, si rei restitutionem intendere velim, eligere potius conditionem furtivam, quam rei vindicationem, cum illa etiam detur re perempta, & contra heredem competat, etiamsi nihil ad ipsam pervenerit L. 9. ff. de condic. furtivo. Quæ omnia in rei

vindicatione cessant. Et quamvis hæc conditio domino tantum detur *L. 1. ff. d. t.* sufficet tamen hic allegatio domini vel qualiscunqve demonstratio, juxta Bachov, *de Act. Disp. 4. Th. 23. pr.*

Th. IX.

Solet hodie furibus pœna patibuli dictari, de ejus tamen justitia ingens est Dd. conflictus. Abolendam eam esse e Rep. statuit Amesius *de Casib. Conscient. l. 5. c. 2.* Wissenbach. *ad ff. Vol. 2. Disp. 29. th. 18.* Placet tamen eorum sententia, qui pœnam hanc ab omni iniquitate liberant, cum indubitatum sit & pro fundamento habendum, licere Principi delictum contra Legem divinam moralem commissum, gravissima pœna, etiam mortis, punire: contra crimina enim armari debent jura gladio ultore *L. Cum Vir nubit 31. C. ad L. Jul. de Adult.* Illi sane frustra sunt, qui Exemplum Reip. Judaicæ nobis opponunt, ubi non nisi pœna pecuniaria dictata furibus: quasi vero LL. Forenses nos etiam hodie obligarent. vid. Mart. Chemnit. *in Loc. Theol. P. II. Præcept. 7. in fin.* An vero corpora furum in patibulo relinqui recte possunt? vid. pro affirmativa Casp. Erasmi Brochmand *System. Univ. Theologiae T. III. Art. de Morte, casu 11.*

Th. X.

Qui pœnam patibuli furibus irrogandam nec Syracidis tempore incognitam fuisse existimant, frustra confugiunt ad Ejusdem *Cap. 20. vers. 27.* quem Lutherus ita effert: Ein Dieb ist nicht so böse als ein Mensch/ der sich zu Lügen gewehnet/ aber zu leicht kommen sie beyde an den Galgen. Moribus enim Germaniæ non textui originali hic se conformavit Lutherus. Ita enim Græcè sonant verba: ἀμφοτέροις δὲ ἀπώλειαν κληρονομήσουσι; quod Vatablus vertit: Pernitiem uterqve contrahet. Et Vulgatus Interpres; perniciem hereditabunt.

Th. XI.

Ista adhuc restat magni momenti quæstio: An, suspenso licet fure, heredes nihilominus conditione furtiva conveniri.

pos;

possint? Affirmativa nobis aridet. Per suspendium enim Reip
quidem satisfactum, nihil vero prodest ei, cui res ablata, quod
fur suspensus. vid. Zieritz *ad Const. Crim. art. 219*, Ludov. a Pegve-
ra Dec. 27. in addit.

Th. XII.

Ad rapinam nunc progrediendum, ubi merito mirandum
videtur, quare raptor pœna tripli tantum teneatur, fur vero qua-
drupli, cum tamen sine dubio major vis per rapinam inferatur
quam per furtum, adeoque etiam illud delictum majori pœna
coercendum sit, quam hoc per *Pr. 7. de Vibon. rapt.* Sed accurate il-
lud dubium resolvit Excellentissimus Dnus. Thomafius in *Disp.*
de Usu Act. Pœnal. Jur. Rom. in For. German. Quicquid sit, cum fe-
re semper, (Excipiendus enim casus singularis in *L. 80. §. 4. ff. de*
furt.) actio furti hic concurrat *L. 80. §. 3. ff. de furt.* consultius o-
mnino erit, actione furti manifesti experiri, hæc quippe perpetua
est, actio vi bonorum raptorum vero tantum annalis, *L. 2. §. 13.*
ff. b. t.

Th. XIII.

Quod de pœna tripli diximus, illud communiter limitatio-
nem patitur, nisi judæus contra Christianum agat, ubi pœna du-
pli tantum obtinet per *L. 6. C. de pagan.* Sed si ad verba *dict. 16.* respi-
ciamus, apparebit exinde, specialem ibi casum esse, si sc. Christia-
nus Judæorum vel paganorum quiete viventium sacra turbave-
rit, & ita ipsis quid rapuerit. Hic enim excusandus aliquo
modo est talis raptor, qui ob Zelum Religionistalimodi delictum
patravit: Confer. Peretz. in *C. tit. de pagan. n. 3.* Quod tamen me-
rito ad bona mobilia direpta restringit B. Dn. Brunnemann. in
Comm. ad dic. L. 6.

Th. XIV.

Damnum injuria datum an ad verum delictum referendum
fit, an ad quasi delictum, dubium est? Nos ad utrumque referri
posse statuimus cum Pacio in *Isag. Instit. de oblig. qua ex quasi del.*
Quod

Quod si enim damnum injuriæ dolo committatur, vero delicto annumeramus, si culpâ, quasi delicto. *vid. Coll. Jurid. Argent. ad L. Aquil. Th. 5.*

Th. XV.

Assensum non meretur Valerius *Differ. utr. for. tit. Damnum diff. 1. n. 1. & 2.* Ubi vult, in conscientia neminem obligari ad restitutionem damni, quod non ex dolo vel lata culpa datum est. Sane salva hic ejus conscientia esse non potest, qui tale factum ex quo alter lædi poterat, commisit. Justa igitur cum hoc casu sit Lex civilis, sine dubio etiam in conscientia obligat, *vid. Covarruv. de Matrim. p. 2. c. 6. §. 8. n. 16.*

Th. XVI.

Constat igitur, actione L. Aquiliæ etiam levissimam culpam recte vindicari *L. 41. ff. ad L. Aquil.* Controvertunt tamen valde Dd. utrum de quolibet damno levissima culpa dato hoc intelligendum sit, an vero tantum pro ratione materiæ substratæ, si natura contractus præexistentis exactissimam diligentiam requirat? Posterioriorem tanquam communem sententiam tenent, *Struv. Ex. 14. Th. 20. Lauterbach. in Colleg. Theor. Pract. tit. ad L. Aquil. §. 9. aliq.* Veriorem tamen putamus priorem sententiam, cum aliud sit agere actione L. Aquiliæ, ubi damni tantum, non contractus præexistentis ratio habetur; aliud agere actione ex contractu, ubi illa tantum culpa vindicatur, quæ alias in illo negotio, super quo litigatur præstanda est. *vid. Illustris Dn. Strykius in Disp. de Incendio Casuali pos. 7. n. 15. quæ habetur in V. I. Disp. VII.*

Th. XVII.

Verum cum per damnum injuria plerumque nobis inferatur (tunc sc. si ex proposito nobis datum, secus si culpa) actione injuriarum experiri utilius erit. Siquidem contumelia, quæ gravior pierumque est ipso damno, accedente judiciis moderatione, pro lubita æstimari potest ab injuriâ passo *vid. §. 10. ff. de injur.* Cum è contra per actionem L. Aquiliæ tantum damnum datum reparetur.

Th. XVIII.

Th. XIIII.

Medicum, si per imperitiam aut negligentiam aliquem occiderit, ex L. Aquilia non modo, sed & secundum *Constit. Crim. Carol. V. art. 134.* puniri posse, statuimus: Asserti equidem illius veritatem non in dubium vocamus:

*Non est in Medico, semper releveretur ut ager,
Interdum docta plus valet arte malum.*

Interim tamen nemo debet affectare id, quod non intelligit, suam vero quisque intelligere debet imbecillitatem; Ne verum maneat illud Plinii: *Soli medico hominem occidere impune est.*

Th. XIX.

Illud etiam singulare est, quod Auriga, qui propter naturæ infirmitatem equos retinere non potuit, ex damno inde dato L. Aquilia teneatur. §. 8. *Inst. de Lege Aquilia* & L. 8. §. 1. ff. eod. quorsum pertinet elegans ratio adjecta in d. L. 8. *affectare quisque non debet, in quo vel intelligit, vel intelligere debet, infirmitatem suam alii periculosam futuram.*

Th. XX.

Si homo liber vulneratus sit, utiliter agi potest ex L. Aquilia ad æstimationem usus læsi membri, ubi simul computatur damnum præteritum & futurum, ex operis scilicet neglectis: cuius rei exempla vide sis in Christoph. Besold. *Thesaur. Pract. voc. Abtrag.* Quæ æstimatio, cum sæpe excrecere satis possit, v. g. si operario brachium dextrum fractum, habebimus hic casum, ubi minus noset occidisse, quam vulnerasse.

Th. XXI.

In æstimatione vero deformitatis aut cicatricum ratio haberi non debet, per L. *fin. ff. de his qui effud. l. dejec.* Exceptionem tamen hujus rei Dd. formant in Virgine, quia huic ingens satis damnum contingit, dum ei forma & gratia oris pro dote est, ut adeo postea quæque commode nubere non possit,

3

Th. XXII.

Th. XXII.

Si quis alterius vini bonitatem miscendo corruperit, tene-
ri eum ex L. Aquilia, docet §. 13. *Inst. de L. Aquilia*. Pertinet huc
quod in *Const. Maximil. I. de Ao. 1500. Rubrica von den Fuhrleuten con-*
stitutum, quod si pro vino dolis extracto aquam immiserint,
pœna vel corporali vel pecuniaria sint affiendi, vid. Marquard. *de*
Jure Mercat. L. 2. c. 3. n. 52. Sed dolendum vehementer est, quod
harum Legum optimæ constitutiones tam raro observentur, &
nulla earum fiat executio.

Th. XXIII.

Mulierem quoque, si in rem viri damnum dederit, actione
Legis Aquiliæ conveniri posse, asseritur in *L. pen. ff. h. t.* Cum hæc
actio famosa non sit, quia culpa præcipue per eam vindicatur, vid.
L. 7. ff. de publ. Jud. casum vide in *L. 27. §. 30. ff. an L. Aquil.*

Th. XXIV.

Insignis & controversa admodum quæstio est inter Dd. an
illi qui contra vicinum agit, in cujus ædibus ignis exortus, proban-
da sit culpa ipsius vicini, an vero præsumtio contra patrem fami-
lias militet, ut adeo diligentiam suam ipse docere debeat? Prius
cum communi Dd. opinione affirmat *Gail. 2. obs. 21. n. 3*. Posterius
vero rectius cum *Carpz. par. 1. quæst. 39. n. 58. & seqq.* statuit *Vinnig.*
Lib. 1. quæst. 33. quam sententiam confirmat *Dn. Stryk. in dict. Diss.*
de incend. cas. pos. 6. n. 7. & seqq.

Th. XXV.

Injuria utut delictum regulariter privatum sit, non tamen
contra juris principia erit, si delictum publicum certo casu esse
dixerimus, quod tunc contingit, si Magistratus pro tribunali se-
dens, vel Ecclesiæ mlnister sacra administrans injuriis afficiatur,
ubi si sacra turbentur, pœna etiam capitalis irrogari poterit *per Apr.*
Sed novo Jure C. de Episc. & Cleric. Imo post Edictum Elect. Bran-
denb. Ao. 1688. contra Duella promulgatum, omnino publicum
crimen est Injuria.

Th. XXVI.

Th. XXVI.

Neque filio per patrem, neque uxori per maritum, neque sponsa per sponsum ulla injuria infertur *per L. 17. §. 10. & seqq. L. 2. & L. 15. §. 24. h. t.* Quod in uxore quidem clarissimum est, ob rationem in *dist. L. 2. b. t.* quia defendi uxores a viris non viros ab uxoribus æquum est. Nisi tamen injuria illata tangat simul uxorem *L. 11. §. 8. ff. eod.* e. g. si maritum Lenonem vel Cornigerum quis vocaverit.

Th. XXVII.

Qui per contemptum alteri vitium naturæ opponit e. g. cæcum forte in rixa coecum appellando, injuriarum conveniri potest; Non enim impunè ferat, qui errantis naturæ vitium, non tam homini, quam creatori ejus exprobraverit. Verba sunt Wilsenb. *ad ff. Vol. 2. Disp. 30. Th. 13.* Quod si quis alterum in opprobrium monoculum vel luscum dixerit, idem obtinere existimaverim cum Carpz. *in Prax. Crim. p. 2. q. 96. n. 34.*

Th. XXIIIX.

Iram in injuriis a dolo excusare statuit Wesembec. *ad ff. h. t. n. 4.* aliique. Nos hanc sententiam probare non possumus, ob expressum textum in *L. Si non convitiis. C. de Injur.* quod tamen de inconsulto calore intelligo: nam justa iræ causa minuere videtur injuriam. *vid. Const. Caim. Art. 137. v. aber nach & c. Carpzov. in Pract. Crim. P. III. qu. 147. n. 45. & sq.*

Th. XXIX.

Ministri Ecclesiæ nonnunquam recte injuriarum conveniri possunt, veluti si privatis affectibus indulgeant, ac non consideratis admonitionis gradibus, quos Christus iis præscripsit, in aliquem publice e suggestu invehant, ac vivis quasi coloribus depingant. *vid. Recess. Imp. de Ao. 1530. §. Wir haben vers. Prediger ibi: sollen sich schändens und schmäähens enthalten add. Rec. Imp. de Ao. 1542. §. damit aber unter den Gemeinen vid. Carpzov. Pr. Crim. qu. 96. n. 19.*

B 2

Th. xxx.

Th. XXX.

Non præteriunda quaestio, an Judex, si per aquam de magia suspectam probaverit, injuriarum actione a tali foemina conveniri queat? Et cum in *L. 32. ff. de injur.* expresse dicatur, etiam judicem si per injuriam quid fecerit, hac actione teneri; Judex vero tali exploratione utens, sciat, aut scire saltem debebat, hæc remedia plane improbata esse, cum Deus ipse per ea tentetur, Dn. Becm. *Diss. de Jud. Dei cap. 6. §. 5.* Non potest non dici injuriam parti intulisse, adeoq; affirmativam tuendam esse arbitror cum Oldk; *obs. Crim. Tit. 4. obs. 13. n. 4.*

Th. XXXI.

Si Divinator vel Astrologus ad consultationem alterius furrem vel homicidam aliquem dixerit, an huic actio injuriarum competat, disquiri meretur? Affirmandum hoc videbatur ob *L. 18. ff. de Injuriis.* Negativa tamen verior, quia ejusmodi ariolus animum injuriandi non habet, *L. 15. ff. de Injur.*

Th. XXXII.

Actionem injuriarum æstimatoriam cedi alteri non posse verius videtur, quia illa non persequor quod mihi abest, sed meram vindictam. Unde in *L. 28. h. t. & L. 32. pr. ad L. Falcid.* dicitur, actionem injuriarum non esse in bonis. Aut enim cedenda esset ante litis contestationem, & sic non est in bonis, quia auctori usque ad litis contestationem mutare libellum & vel civiliter vel criminaliter agere integrum est; aut cedenda esset post litis contestationem & sic quamvis in bonis sit, cedi tamen nequit, quia cederetur actio litigiosa.

Th. XXXIII.

Actio revocatoria seu ad palinodiam Civilis est & pœnalis, non rei persecutoria, neq; famosa. Civilis est, quia tendit ad privatum auctoris interesse. Et inde in Camera Imperiali recipitur, *Gail. 1. Obs. 65. n. 5.* Pœnalis est, quia cum fama injuriati per injuriam illatam non lædatur *L. un. in fin. C. de famos libell.* revera etiam
ni

nihil ex patrimonio abest, quòd persequi possit. Utrum famosa sit, gravior controversia est? in qua sibi contrarius Carpz. p. 2. quæst. 94. n. 65. & p. 4. Const. 42. Def. 13. n. 3. junct. def. 16. n. 21. Nos negativam defendimus, ex ratione, quia nullibi dispositum hac actione conventum & condemnatum infamem fieri debere.

Th. XXXIV.

An hæc actio cum actione famosi libelli cumulari possit, controvertitur? Affirmativa verior est, quia hæ actiones non ad idem, sed ad diversa tendunt, cum actio revocatoria civilis, actio famosi libelli vero Criminalis sit, licet hac parte dissentiat Carpz. P. 4. C. 44 D. 5. n. 6.

Th. XXXV.

Per deprecationem Ecclesiasticam, a moribundis fieri solitam, actionem injuriarum tolli probat Bacchov. ad S. fin. 7. de injur. neque hic distingvendum, inter remissionem vindictæ & rancoris animi, cum injuria sine animi rancore vindicari nequeat. Damnanda igitur penitus, impia illa & nullo homine, ne dicam Christiano, digna sententia, quam fovet Steph. Fagundez. in Decal. T. II. l. 8. c. 17. n. 16. ubi rancorem quidem animi remittendum esse docet, sed ipsam satisfactionem sive vindictam, non teneri injuriatum alteri remittere, nec etiam veniam cum lacrymis injuriante petente. Sola salutatio amica tantæ efficacix est, ut actionem injuriarum nondum intentatam penitus tollat, multo magis igitur idem asserendum de publica illa per sacerdotem facta remissione.

Th. XXXVI.

Pertinet huc etiam illa quæstio, annon usu S. Cœnæ remissa censetur Actio injuriarum? Negativam tuetur Amesius de Conscient. l. 5. c. 3. an recte, subdubito: non enim valet hic vulgatum illud: Der Personen Freund/ der Sachen Feind. Sane cum nondam vindictam persequamur, non poterit seria fuisse communicantis poenitentia, Vid. Dn. Stryk. Tr. de Jur. Sens. Disp. 9. c. 4. n. 25.

Th. XXXVI.

Retorsionem quoque Actionem injuriarum tollere, moribus comprobatum est: Qui vero dehinc inferunt, ergo retorsio est licita, insigniter falluntur; quod enim actionem tollat, inde fit, quia indignus est Magistratus auxilio, qui sibi ipsi jus dicit, & privatim suum honorem defendit. Nunquam igitur in jure nostro justa dicitur retorsio, quanquam eadem sit impunita, quorsum referenda est *L. 25. ff. de Procur. & L. 14. §. 6. de bon. Libert.*

Th. XXXVII.

Ad quasi delicta nunc transcendendum, quæ regulariter ex facto alieno illicito nobis imputato nascuntur. Ubi primo loco se sistit quasi delictum, si judex litem suam fecerit; Hic enim imperite judicando, transit in locum illius, quem male absolvit, & sic actori ad omne damnum resarciendum tenetur. Unde hodie actione ex syndicato conveniri potest, vid. Paris de Puteo *Tr. de Syndicatu.*

Th. XXXIIX.

Cum igitur judex propter suam Imperitiam ex quasi delicto puniatur: Cur medicus ob suam imperitiam ex vero delicto puniri debet, uti id thesi xix. asseruimus? Scilicet desperarunt hic jam quidam, in danda diversitatis ratione: ita ut judicem tandem etiam ex vero delicto teneri existimaverint. Donnell. *l. 15. c. 27. in fin.* Alii vero Medicum quoque ex quasi delicto obligari contendunt; Nos autem hanc diversitatis rationem substituitimus: Quia medicus male secans aut curans, directo damnum dat, adeoque vere delinquit: non item Judex.

Th. XXXIX.

Quod si filiusfamilias judex litem suam fecerit, ipse actione in factum tenebitur *per L. 15. ff. de judic.* non vero pater *per L. 1. §. 7. ff. de his qui dejec.* Quod adeo extenditur, ut neque actione de pecu-

peculio conveniri possit pater *L. 58. de R. 7.* Ratio est, quia peculia ad contrahendum, non ad delinquendum dantur. Plane si filius ex hoc quasi delicto condemnatus fuerit, actio iudicati contra patrem dabitur peculiotenus *per L. 3. §. 41. & seq. ff. de pecul.* Idem asserendum de reliquis quasi delictis.

Th. XLI.

Elegans adhuc quaestio exinde resultat, annon pater si filius ita condemnatus & peculis plane destitutus sit, legitimam jure N. debitam ad solvendum suppeditare teneatur? Quod omnino negandum, quia legitima vivo patre non debetur, & sic ad eam praestandam pater invitus compelli nequit.

Th. XLII.

Alia quaestio est, si pater sponte solverit, in quod filius ex quasi delicto condemnatus, annon hoc in legitimam imputare possit? Quod affirmo ex ratione, quia hic non favore sed odio dignus est filius. Adeoque etiam conferre hos sumtus tenebitur filius, per ea quae habet. Dn. Stryk. *Tr. de success. ab intest.* *Disp. XI. c. 4. §. 18.*

Th. XLIII.

Plures in eodem caenaculo, ex quo aliquid dejectum, habitantes, singuli in solidum tenentur, ita tamen ut unius praestatio reliquos liberet, *per L. 1. §. fin. & LL. seqq. ff. de his qui effud. vel dejec.* quia hic ad interesse agitur, quod semel tantum exigi potest *per L. bona fides 57. ff. de R. 7.* Hoc casu vero probe distinguendum, an plures illi pro indiviso in eodem caenaculo habitaverint, an vero pro diviso: Ut priori casu assertio nostra procedat: Posteriori casu tantum ille teneatur ex cujus parte quid dejectum est. *dd. LL.*

Th. XLIV.

Actionem de recepto ex quasi contractu esse, quamvis negetur

getur a Stypmanno *de jur. marit. p. 2. c. 15. n. 266.* Cum quo facit Bacchov, in *Comment. ad L. 1. §. 1. h. t. pag. 1292. & 1296,* verius videtur, quia exercitores navium, cauponarum & stabulorum, eo ipso quo res in navem vel cauponam inferri patiuntur, tacite illas salvas fore promisisse censentur. Posset tamen & hic verus contractus concurrere, si advena expresse rebus suis securitatem stipuletur,

Th. XLV.

Actionem in factum adversus nautam &c. quæ ad duplum datur, hodie cessare, asseritur a *Vinnio Grønvegio Gudelino* aliisque sed ex illa suppositione, ac si hodie pœnas dupli, tripli & quatuorpli non habeamus, vid. *Tabor. racemat. 7. Th. 37.* Quicquid ejus rei sit, cum in actione de receptis actor nihil amplius probare teneatur, quam illationem rei suæ, & sic nauta &c. conveniri possit, a quocunque damnum mihi datum fuerit, in actione in factum vero præcisè probandum sit culpa familiaræ rem periisse, quod probatu difficillimum, omnino fatius est, recurrere ad illam actionem, quam ad hanc, cum insuper illa etiam heres teneatur, hæc vero ad heredem non transeat.

S. D. G.

94 A 7387

ULB Halle
006 301 592

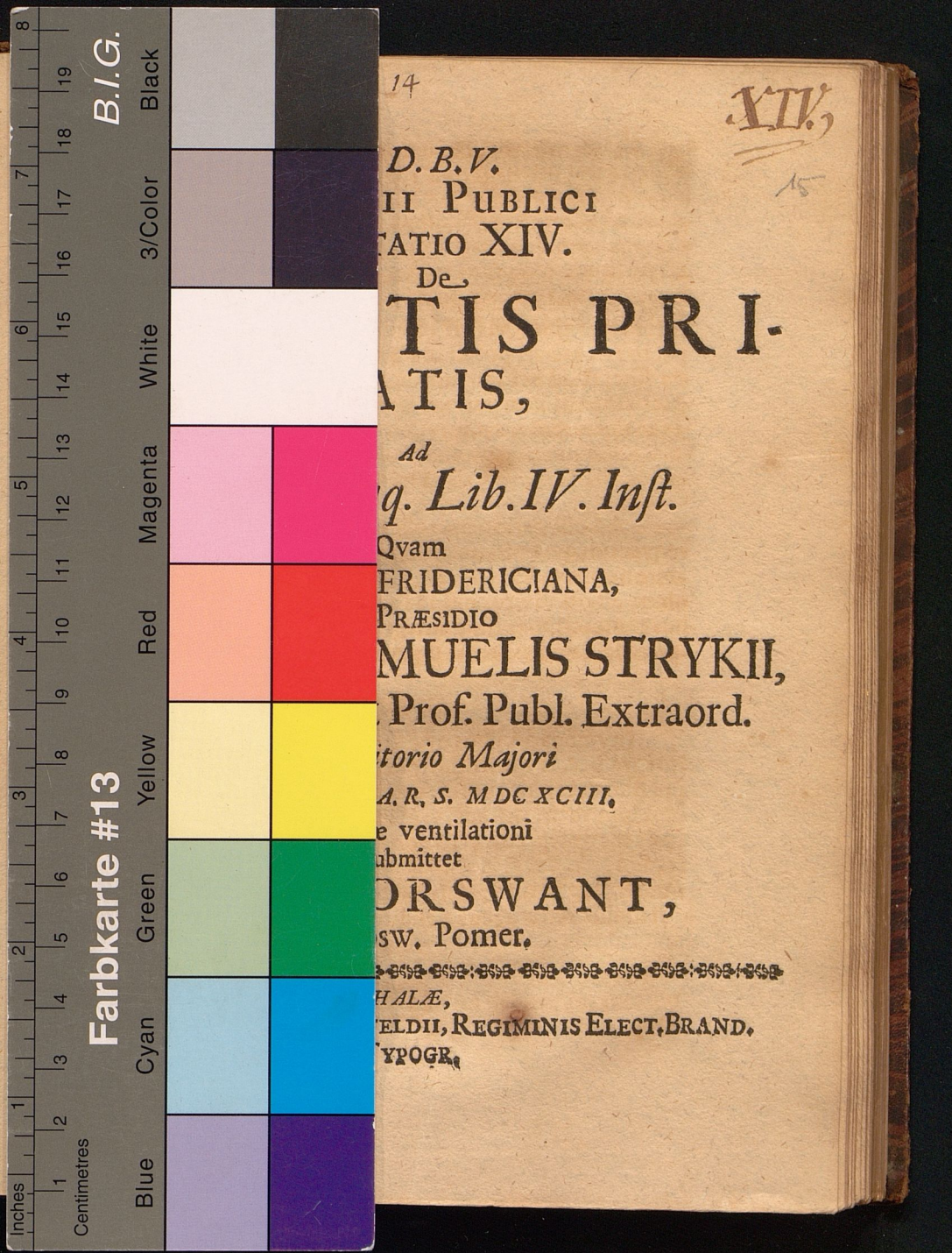
3

V. 17

XIV,

15

D. B. V.
II PUBLICI
STATIO XIV.

De,
**TIS PRI-
ATIS,**

*Ad
q. Lib. IV. Inst.*

Qvam
FRIDERICIANA,
PRÆSIDIO
MUELIS STRYKII,
Prof. Publ. Extraord.

*torio Majori
A. R. S. MDCXCIII,*

*e ventilationi
submittet*
ORSWANT,
sw. Pomer.

~~.....~~
HALÆ,
ELDI, REGIMINIS ELECT, BRAND,
YPOGE,

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Inches
Centimetres
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20